

1. שליחות עם ענווה – מתכון להצלחה

מניחים יסודות

שכבה צעירה

הרציונאל

ענווה היא ההכרה שכל הכוחות והכישרונות ניתנו לנו מאת הקב"ה כדי לפעול בעולם, להשפיע ולהיות שליחים נאמנים. על משה רבנו נאמר: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנּוּ מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה" (במדבר י"ב, ג'), והוא מלמד אותנו יותר מכל מהי ענווה. משה שדיבר ממש עם ה': "פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ..." (במדבר י"ב, ח'), והגיע למדרגה שבו אנוש אחר מעולם לא עמד בה, מתבטל לחלוטין כלפי ה' וממלא את שליחותו בענווה גמורה.

אולם לא תמיד אדם עומד בניסיון. חז"ל מלמדים אותנו על חשיבותה של מידת הענווה גם על דרך השלילה. בשיעור זה נספר לתלמידים על רבי לוי בן סיסי שקיבל שליחות לבצע. היו לו כל הכישורים הנכונים כדי להצליח בשליחות זאת אולם הוא נכשל בהתנשאות, נהנה מן הכבוד שחלקו לו, וייחס את כישרונותיו ואת חכמתו לעצמו בלי לזכור מי הוא הנותן חכמה לכל חי. עליו אמר רבי יהודה הנשיא את הפסוק מספר משלי: "אִם נְבִלָתָ בְּהַתְנַשָּׂא; וְאִם זְמוּתָ - יָד לָפֶה" (משלי ל', ל"ב). אם נפלת במידת הגאווה והתנשאות על העם בגלל התורה שלמדת - סופך יהיה לשים יד לפה ולשתוק, כי שכחת את לימודיך!

המטרות

- התלמידים ילמדו מהי שליחות.
- התלמידים ילמדו מהי ענווה.
- התלמידים יבינו שכדי לבצע שליחות נדרשת מידת הענווה.

מבנה השיעור

- שלב א': דרוש שליח - סיפור והפעלה (מליאה + קבוצות)
- שלב ב': אני חכם מכולם! כל הכבוד לי - המשך הסיפור ומשימה (מליאה + עבודה אישית)
- שלב ג': מדוע לא הצליח רבי לוי בן סיסי בשליחותו? המשך הסיפור ומשימה (מליאה + עבודה אישית)
- סיכום: שליחות עם ענווה - מתכון להצלחה! סיום הסיפור והפעלה (מליאה + עבודה אישית או קבוצות)

ההכנות הנדרשות

- יש לצלם מודעת דרושים (נספח 1) כמספר הקבוצות בכיתה.
- יש לצלם "כרטיסי תכונות וכישורים" (נספח 2) כמספר הקבוצות בכיתה.
- יש לצלם דף מחשבות (נספח 3) כמספר תלמידי הכיתה.

מהלך השיעור

ענווה ושליחות בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

שנה ג' אהבה,

שלב א': דרוש שליח - סיפור והפעלה (מליאה + קבוצות)

- נספר את תחילתו של הסיפור הבא (לפי ירושלמי, יבמות, פרק י"ב, הלכה ו' / בראשית רבה, פרשה פ"א / על פי "כה עשו חכמינו"):

באחת מנסיעותיו הגיע רבי יהודה הנשיא לעיירה ששמה סימוניא. יצאו כל אנשי סימוניא לקראתו כדי לכבדו וכשראו את רבי ואת תלמידיו ושמעו דברי תורה מפיהם, התעורר בהם רצון עז לזכות גם כן בתורה. אמנם היו בין אנשי סימוניא למדנים אך הם לא היו רבים, והתושבים חששו שבלי רב ומורה ישכחו מה שלמדו, ובודאי לא יוסיפו דעת. לכן ניגשו אל רבי יהודה וביקשו:

- "אנא, רבנו, בחר לנו מבין תלמידיך חכם אחד שיוכל ללמד אותנו תורה, אבל מפני שאנשים עניים אנחנו לא נוכל לקבל על עצמנו לפרנס יותר מחכם אחד. לכן נבקש שרבנו ייתן לנו רב שיוכל להיות גם דיין, גם חזן וגם מורה לילדינו, ובכלל שיוכל לדאוג לכל צרכינו בעניין לימוד התורה וקיום המצוות".

רבי שמח מאד על רצונם הטוב לתקן את חיי העיירה והבטיח להם:
- "כרצונכם, כן אעשה! אתן לכם רב שיוכל לעשות כל מה שביקשתם!".

- נאמר: רבי יהודה חזר לעירו וחיפש שליח - אדם שמתאים למלא את התפקיד החשוב, ללמד ולהורות תורה בעיירה סימוניא.
- נסביר בקצרה שה' ברא יחד עם כל אדם את השליחות שלו - תפקיד שמתאים לו. ה' נתן לכל אדם תכונות ומעלות שמתאימות לשליחות שלו ועוזרות לו למלא את השליחות. רבי יהודה הנשיא חיפש אדם שימלא שליחות להיות רב של עיירה. אדם זה צריך כישרונות המתאימים לשליחות.
- נחלק את הכיתה לקבוצות.
- נחלק לכל קבוצה "מודעת דרושים" (נספח 1).
- נחלק לכל קבוצה "כרטיסי תכונות וכישורים" (נספח 2).
- נסביר שכדי למלא את השליחות צריך כישורים מתאימים (לדוגמה, אדם שאין לו כישרון בציור לא יוכל למלא שליחות כצייר, או אישה שאין לה סבלנות לילדים לא תתאים למלא שליחות כגננת).
- נבקש מהתלמידים לבחור ארבעה כישורים המתאימים ביותר לשליחות כרב ולהדביק למודעה.
- נשווה בין הקבוצות ונשאל מדוע בחרו בכישורים (תכונות, כישרונות) הללו לתפקיד המבוקש (התשובה אינה חד משמעית, כל תכונה אפשרית).

שלב ב': אני חכם מכולם! כל הכבוד לי, המשך הסיפור ומשימה (מליאה + עבודה אישית)

שנה ג' אהבה,
ענווה ושליחות בשילוב שיתוף והשתתפות ומעורבות חברתית

- נמשיך לקרוא את הסיפור.

רבי יהודה בחר מבין תלמידיו המצוינים את רבי לוי בר סיסני, שהיו בו כל המעלות שביקשו אנשי סימוניא. כשבא רבי לוי בן סיסני לסימוניא, שמחו אנשי העיר שמחה גדולה וקיבלו אותו בכבוד גדול. הם בנו בימה גדולה, שמו עליה כיסא מפואר, ועליו הושיבו את רבם החדש כדי שכולם יוכלו לראותו ולשמוע את דבריו והוא יהיה מורם מעם ומכובד על כולם.

ישב רבי לוי על הבימה ונהנה מן הכבוד הגדול שחלקו אנשי העיר לתורה וללומדיה. הוא גם נהנה מעט מכך שהוא עצמו חשוב כל כך בעיניהם, ודבר זה לא היה ראוי לחכם גדול. והנה ניגשו אליו הלמדנים שבעיר ושאלו אותו שאלה קשה בהלכה. כבר זמן רב התווכחו על הבעיה הזאת וחשבו שהנה עכשיו יפסוק להם הרב כיצד לנהוג. שאלו וחיכו לתשובה, אבל לתימהונם לא השיב להם רבי לוי דבר, רק הסתכל בהם במבוכה ושתק.

התפלאו האנשים מאוד, הלוא רבי יהודה בעצמו המליץ להם על הרב הזה, והוא אינו יודע לענות להם? התייעצו ביניהם ואמרו זה לזה: נראה שבענייני הלכה אינו בקי, אבל אולי הוא חכם גדול באגדה. הבה ונשאל אותו במדרש אגדה. שאלו אותו – ורבי לוי שתק מפני שלא ידע את התשובה.

- נשאל את התלמידים:

- בזכות מה זכה רבי לוי בן סיסני לכבוד גדול? (בזכות התורה שלמד. אנשי העיר שמחו שבזכותו יוכלו ללמוד תורה ולעבוד את ה' ולכן כיבדוהו)
- ממה נהנה רבי לוי בן סיסני? אילו מחשבות חשב? האם היו אלו מחשבות טובות? (נהנה מן הכבוד לתורה וללומדיה אך נהנה גם קצת מכך שהוא חשוב בעיני אנשי העיר)
- מדוע שתק רבי לוי בן סיסני? (התבייש, שכח את ההלכה, לא רצה להתגאות בידיעותיו, רצה לחשוב על התשובה)
- נאמר: רבי לוי בן סיסני נכשל בזחיחות הדעת, בגאווה. הוא נהנה מזה שהוא עצמו חשוב כל כך בעיניהם של אנשי העיר.
- נחלק לכל תלמיד דף מחשבות (נספח 3).
- נבקש לבחור מחשבה אחת של גאווה מתוך הרשימה ולהדביק במקום המיועד מעל התמונה.

שלב ג': מדוע לא הצליח רבי לוי בן סיסני בשליחותו? המשך הסיפור ומשימה (מליאה + עבודה אישית)

- נמשיך בסיפור:

התאכזבו מאד אנשי סימוניא ולא רצו לשאול עוד שאלות, כי מה טעם לבקש תשובות מרב שאינו מבין בהלכה ובאגדה. שלחו משלחת אל רבי יהודה הנשיא והתלוננו לפניו: "רבנו, וכי זה האיש

שביקשנו ללמד אותנו תורה? שלוש שאלות שאלנו אותו ולא ידע לענות אפילו על אחת".
התפלא רבי על דבריהם ולא הבין מה קרה. אמר להם: "האמינו לי, כפי שהבטחתי לכם כך עשיתי. שלחתי לכם רב, חכם מצוין, אדם היודע ללמד תורה כמוני".
כששמע מה היו השאלות שנשאל רבי לוי התפלא רבי עוד יותר כי ידע שרבי לוי יודע את התשובות, שהרי הוא למד את העניינים האלו אצלו.

- נאמר: רבי יהודה הנשיא לא הבין מה קרה לתלמידו.
- נשאל: האם אתם תוכלו להסביר מדוע לא הצליח רבי לוי בשליחותו? (כי נהנה והתגאה בכבוד שחלקו לו ולכן שכח את כל לימודו)
- נשאל: כיצד הרגיש רבי לוי בן סיוסי אחרי מה שקרה? (בושה גדולה)

סיכום: שליחות עם ענווה - מתכון להצלחה! סיום הסיפור והפעלה (מליאה + עבודה אישית או קבוצות)

- נמשיך בסיפור:

ביקש רבי יהודה הנשיא לקרוא את רבי לוי לבוא אליו, אבל לא היה צריך לקרוא לו כי מרוב צער על כישלונו השכים בבוקר ויצא בעצמו לדרך אל רבו. כשהגיע אליו, לא היה יכול להרים את עיניו מרוב בושה. שאל אותו רבי:
"מה עשו לך אנשי סימוניא? מדוע חזרת לכאן?"
ענה לו: "רבי, שלוש שאלות שאלוני ולא יכולתי להשיב להם!"
שאל רבי: "מה היו השאלות?"
סיפר רבי לוי מה היו השאלות וענה יפה את התשובות.
התפלא רבי ושאל: "מדוע לא ענית לאנשי סימוניא כפי שענית לי?"
"רבי", ענה רבי לוי ברוח נמוכה ובבושת פנים, "כשבאתי לעיירה קיבלו אותי בכבוד גדול, בנו לי בימה גדולה והושיבו אותי עליה. אז זחה עלי דעתי (התגאיתי), התבלבלתי, שכחתי מה שלמדתי ולא ידעתי להשיב על שאלותיהם. התנשאתי בגלל תורה שלמדתי ורציתי להתכבד על ידה, וסופי ששכחתי לימודי".
את הסיפור הזה סיפרו לנו חכמינו זכרם לברכה כדי ללמדנו עד כמה יש להיזהר מפני התנשאות כלשהי. אפילו אדם גדול כרבי לוי בן סיוסי שכח בן רגע את לימודו ולא יכול היה למלא את שליחותו מפני שהרגיש חשיבות עצמית והרגיש שהוא חשוב ומכובד. כשחזר להיות עניו כדרכו – מיד חזר וזכר את מה שלמד.

- נסכם ונאמר: באמת היו לרבי לוי את כל התכונות הנדרשות כדי להצליח בשליחותו וללמד תורה את אנשי העיר, אך משום שהתגאה - נעלמה ממנו החכמה.
כשהבין רבי לוי את טעותו, שב להיות עניו והבין שאין לו מה להתגאות בכישרונותיו ובחכמתו כי ה' הוא הנותן חכמה - או אז יכול היה להצליח בשליחותו כי הקב"ה החזיר לו את הכישרונות ואת החכמה.

- נחזור לדף המחשבות (נספח 3) ונבקש לבחור משפט אחד של ענווה ולהדביק על מחשבת הגאווה שבמשימה הקודמת.
- נשתדל לסיים בדרך החיוב: נספר בקצרה על ענוותנותו של משה רבנו, שאף על פי שהיו בו כל המעלות שאדם מסוגל להגיע אליהן ואף על פי שהיה קרוב אל ה' יותר מכל אדם אחר, הוא לא התנשא אלא ביצע את שליחותו והנהיג את העם במסירות, ועליו נאמר: "וְהָאִישׁ מֵשָׁה עֲנוּוּ מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה" (במדבר, י"ב, ג').

הצעות נוספות:

- נחזור למודעת "דרושים" (נספח 1) ונוסיף לרשימת הכישורים את הכרטיס: **ענווה** (תלמידים שלא בחרו בתכונה זו).
- כל קבוצה תבחר (או תחבר) משפט המבטא ענווה מתוך משפטי הענווה שבנספח 3 ותעתיק אותו על בריסטול לתלייה בסביבת הלמידה.

שְׁלִיחוֹת חֲשׂוּבָה!

לְעִירָה סִימוּנִיָּא דְרוּשׁ רַב שְׂיֵהִיָּה גַם דִּין, גַּם
חֶזֶן וְגַם מְלִמַּד תּוֹרָה לִילָדִים וְלַמְבַּגְרִים.

הַפִּישׁוּרִים הַנִּדְרָשִׁים:

--	--	--

בְּבִרְכָה,

רַבֵּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא

רַבֵּי יְהוּדָה הַנְּשִׂיא

נספח 2: כרטיסי כישורים

 <p>חֲכָמִים</p>	 <p>עָבִיו</p>	 <p>עֲשִׂיר</p>
 <p>סִבְלָן</p>	 <p>בְּעַל קוֹל עָרֵב</p>	
 <p>דָּן מֵשִׁפֵּט צֶדֶק</p>	 <p>פּוֹסֵק הַלְכוּת</p>	 <p>שְׂמִיחַ</p>

אני חשוב ויחכם מכלם.

כל הכשרונות שיש לי הם מאת ה'.

במה נפלא שמכבדים אותי, אני ראוי לכבוד הזה.

אני בסך הכל שליח, כל הכבוד לקב"ה שעזר לי להצליח.

בלעדי ה' אני כלום!

מגיע לי כל הכבוד הזה, כי אני יודע תורה!

כל חכמתי היא מתנה מאת ה' כדי שאלמד תורה.